

Fra Forsvarsakademiets Arkiv i Rigsarkivet

En fælles metode for operativ problemløsning

I perioden 1984-1986 udarbejdede en arbejdsgruppe mellem Forsvarsakademiet og de tre officersskoler en metode til fælles problemløsning, der desværre blev glemt, efter at den daværende dynamiske akademichef, oberst P. B. Nielsen, var blevet afløst.

FAK_Kopibog 1984_Pk C-31

FORSVARS AKADEMIET

Østerbrogades kaserne

Postboks 2715

2100 København Ø

Telefon: (01) 42 57 07

Nr.: FO 184.101 - 1121

Dato: 27 AUG 1984

Bedes anført ved henvendelser

Til Hærens Officersskole
Søværnets Officersskole
Flyvevåbnets Officersskole

Emne: Problemløsningsmetodik i forsvaret.

Ref.: a. FLOS skr. A.203.4-305 af 9 MAJ 1984.
b. Lærebog i Stabstjeneste for Forsvaret.

1. Under koordinationsudvalgsmøde I/84 drøftedes på Forsvarsakademiets (FAK) foranledning den problemløsningsmetodik, der anvendes inden for forsvaret, og som i øvrigt er beskrevet i ref. b.

Det blev besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe for bl. a. at få belyst, i hvilket omfang der uddannes i dette emne på de forskellige niveauer, samt fastslå behovet for en udvidelse eller omlægning heraf.

2. Inden for de i dag anvendte problemløsningsmetoder er det efter FAK mening i særlig grad den operative analysemetodik, som bør vurderes og evt. justeres. I dag anvender forsvaret officielt to metoder, nemlig operative overvejelser og situationsbedømmelse (ref. b). Når de respektive værnsofficerer påbegynder Stabskursus I (STK I) er der imidlertid store forskelle i deres kendskab til militær analysemetodik, hvilket bl.a. skyldes de eksisterende forskelle i bl.a. officersskolernes uddannelse. Således har officerer fra hæren via deres uddannelse på Hærens Officersskole og gennemgang af Føringskursus I inden indtræden på STK I et betydeligt kendskab til og øvelse i anvendelse af operativ analysemetodik, medens officerer fra de øvrige værn meget ofte intet eller kun meget lidt kendskab har til disse metoder. Dette medfører vanskeligheder for såvel uddannelsens tilrettelæggelse som for de pågældende elever. FAK ser det derfor umiddelbart som en mulighed, at den indledende undervisning i problemløsningsmetodik for alle tre officersskoler lægges på et tidligere tidspunkt i uddannelsesforløbet f.eks. under den videregående officersuddannelse (VOU).

.....

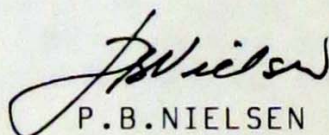
3. Et andet problem er, hvorvidt de anvendte metoder (ref. b) er hensigtsmæssige for alle tre værn, eller om man skulle søge at finde frem til en ændret form. Det er FAK's opfattelse, at det i alle tilfælde på det højere operative planlægningsniveau ville være en fordel, hvis officerer i en fællesværnsstab betjente sig af en i princippet ensartet metode. Det må endvidere betragtes som en fordel, hvis en sådan metode ikke adskiller sig væsentligt fra de metoder, der generelt anvendes i NATO stabe.

FAK ønsker derfor en debat om anvendelsen af og behovet for en eventuel ændring af de i dag inden for forsvaret anvendte operative analysemetoder evt. med det resultat, at der senere kan formuleres en fælles metode samt en fastlæggelse af, hvor i karriereforløbet uddannelsen skal placeres.

4. Officersskolerne indbydes til at deltage i et sådant arbejde, og FAK skal tilbyde at stille formand og sekretær. Såfremt officersskolerne kan erklære sig indforstået hermed, er det hensigten at søge et indledende møde afholdt i uge 42 eller 43. (Medio/ult. OKT).

Bemærkninger til sagen, herunder udpegning af repræsentanter til at deltage i arbejdet, bedes være FAK i hænde inden 1 OKT 1984, vedlagt en oversigt over den uddannelse i operativ analysemetodik, der for nærværende gennemføres på skolerne, og som påtænkes gennemført på kommende OGU og VOU.

5. Forsvarsakademiets kontaktofficer sagen vedrørende er OK B.H.Riis-Hansen, tlf. (01) 42 57 07, lokal 222.

P.B.NIELSEN

FAK_Kopibog 1985_Pk C-33

copy

FORSVARSAKADEMIET

Østerbrogades kaserne

Postboks 2715

2100 København Ø

Telefon: (01) 42 57 07

Nr.:

FO 184.101-551

Dato:

30 APR 1985

Bedes anført ved henvendelser

Til Hærens Officersskole
Søværnets Officersskole
Flyvevåbnets Officersskole

Emne: Problemløsningsmetodik i forsvaret.

Bilag: Referat af 4. møde i ARG.

1. Herved indkaldes til møde vedrørende problemløsningsmetodik i forsvaret. Mødet finder som aftalt sted på Forsvarsakademiet (FAK), Østerbrogades Kaserne ONS 15 MAJ 1985 kl. 1300, i bygning 19, rum 111.

2. Dagsorden:

- a. Færdiggørelse af operativ grundmodel.
- b. Udarbejdelse af fællesværnsmodel.

EB

P. Schrøter
oberstløjtnant

Emne: Referat af 4. møde i ARG vedr.
Problemløsningsmetodik
10 APR 1985.

Bilag: Grundmodel samt udkast til ledsagende beskrivelse.

Deltagere:

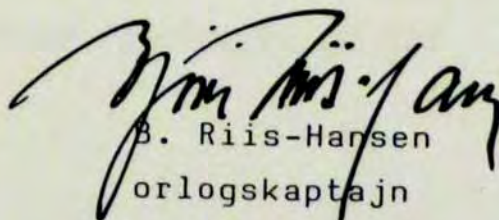
OL P. Schrøter (S)
OK B. Riis-Hansen (B)
OK F. Lage (LA)
KN S. Høgenhaug (H)
KN L. Leerhøy (LE)

S. bød velkommen og man gik straks over til dagsordenens pkt. a., videreudvikling af den operative grundmodel. På baggrund af det af FAK udsendte materiale samt H's forslag til grundmodel færdiggjordes 1. udkast til grundmodel. Da denne grundmodel skal kunne anvendes som basis for udvikling af de tre værns specifikke operative problemløsningsmodeller, blev det besluttet at udvide grundmodellen med en forklarende tekst. Der blev til dette formål nedsat en underarbejdsgruppe bestående af H og B, som inden næste møde skulle udarbejde og tilsende arbejdsgruppens medlemmer udkast til forklarende tekst til grundmodellen.

På næste møde færdiggøres grundmodellen og på grundlag heraf påbegyndes arbejdet med udarbejdelse af en fællesværnsmodel.

Næste møde aftalt til ONS 15 MAJ 1985 kl. 1300.

EB

B. Riis-Hansen
orlogskaptajn

Revideret grundmodel

1. 1. grundtrin

a. INDLEDENDE ANALYSE

- (1) Formål og krævet effekt
  - (a) Ordre og direktiver
  - (b) Foresattes hensigt
- (2) Operationsvilkår
  - (a) Situationen i hovedtræk
  - (b) Væsentlige og umiddelbart foreliggende krav og restriktioner
  - (c) Miljøet, første tilnærmelse

b. KONKLUSION

- (1) Analysedimensionering
  - (a) Aktionsrum og aktionstid
  - (b) Efterretningsmæssigt interesseområde
- (2) Krav til løsningen
- (3) Opgavens opdeling i delopgaver

2. 2. grundtrin

a. DETAILANALYSE

- (1) Status for egne og fjendens styrker
- (2) Miljøet, anden tilnærmelse

b. KONKLUSION

- (1) Hypoteser om fjendens forestående handlinger
- (2) Egne handlemuligheder

3. 3. grundtrin

- a. KONFRONTATION
Vurdering og konklusion af hver enkelt interaktion
- b. AFVEJNING
Målopfyldelse afvejes mod grad af risiko
- c. KONKLUSION
Fastslå bedst egnede løsning

4. 4. grundtrin

- a. OPTIMERING
Den valgte løsning optimeres

Forklarende tekst til grundmodel.

1. Den indledende analyse har til formål ud fra en forholdsvis kortfattet og overordnet vurdering

- at afgrænse den senere detailanalyse af situationen og miljø,
- klarlægge opgavens karakter og sammensætning,
- klarlægge de krav som løsningen skal tilgodese.

a. Den indledende analyse omfatter analyse af

(1) formål og krævet effekt.

Herunder analyseres

(a) den af foresatte myndighed stillede opgaver eller udgivne direktiv,

(b) foresattes hensigt. Her identificeres og analyseres opgavens hovedidé for helt klart at fastslå formålet med operationen og den krævede effekt.

(2) Operationsvilkår.

(a) Situationen i hovedtræk.

En overordnet og kortfattet vurdering af fjendens og egne forhold, herunder forudsætninger, som træder i stedet for nødvendige informationer, som ikke kan fremskaffes netop nu; f.eks. oplysningen om fjenden eller resultater af allierede styrkers operationer.

(b) Væsentlige og umiddelbart foreliggende krav og restriktioner.

Her lægges fast de væsentlige og umiddelbart foreliggende krav, som måtte være indeholdt i den stillede opgave, - klare begrænsninger for valg af handlemåde eller begrænsninger/restriktioner givet af højere myndigheder.

(c) Miljøet, første tilnærmelse.

Her fremhæves de egenskaber ved operationsområdet, som umiddelbart må anses som styrende for opgavens løsning, således f.eks. meteorologiske eller topografiske forhold.

b. Konklusion.

Konklusioner på den indledende analyse skal omfatte:

- (1) Analysedimensionering, d.v.s. afgrænsning af den efterfølgende detailanalyse således,
  - (a) Aktionsrum og aktionstid d.v.s. det geografiske område inden for hvilket alle egne handlinger i forbindelse med den forestående operation kan tænkes udført; samt de tidsfaktorer, som knytter sig til operationer i dette rum.
  - (b) Det Efterretningsmæssige interesseområde. Her søges fastlagt grove begrænsninger for det geografiske område inden for hvilket fjendens situation skal detailanalyseres og inden for hvilket hypoteser om fjendens videre handlinger skal opstilles. Interesseområdet bør kvalificeres i tid med relation til de rammer inden for hvilke operationerne kan tænkes at blive gennemført.

(2) Krav til løsningen. (prioriterede)

Kravene til løsningen kan være af forskellig vigtighed. Det vil ofte være muligt at formulere ubetingede krav, d.v.s. krav som skal tilgodeses uanset hvilken løsning der findes og væsentlige krav d.v.s. krav, der - om det overhovedet er muligt - bør opfyldes af hensyn til helheden m.v. Eller ønskelige krav d.v.s. krav der omfatter ønskværdige bonusvirkninger, men som ikke bør opfyldes på bekostning af de højere prioriterede krav.

(3) Opgavens opdeling i delopgaver samt disses indbyrdes afhængighed.

Her konstateres hvorvidt operationen vil omfatte flere deloperationer og deres indbyrdes afhængighed søges klarlagt.

Som afslutning på den indledende analyse skal det påpeges, at de her udledte konklusioner kun hviler på relativt få faktorer. Under de efterfølgende detailanalyser vil der normalt blive afdækket sådanne forhold, som nødvendiggør en revision af de hidtidige konklusioner. Der kan f.eks. opstå nye krav til

løsningen. Det kan blive nødvendigt at ændre på f.eks. tidsfaktoren på grund af geografiske eller meteorologiske forhold; det f.eks. også vise sig nødvendigt, at udvide de E-mæssige interesseområder og så videre.

Detailanalyse

2. Detailanalysens formål er at kunne opstille konklusioner omfattende hypoteser om henholdsvis fjendens forestående handlinger samt egne handlemuligheder med henblik på senere at afprøve disse mod hinanden i en form for krigsspil.
  - a. Detailanalysen indeholder to trin,
    - (1) ud fra situationen at fastslå den relative kampkraft under tænkte operationsforløb for derved at fastslå hvilke handlemåder der vil være realistiske for fjendens og egne styrker.
    - (2) På grundlag af de her fastslåede realistiske handlemuligheder for fjendens og egne styrker analyseres miljøet nu detailleret og man når herved frem til de endelige egne handlemuligheder og hypoteser om fjenden.

b. Konklusion.

Tilbage står nu at

- (1) opstille hypoteserne om fjendens forestående handlinger efter sandsynlighed og farlighed ligesom
- (2) egne handlemuligheder kvalificeres efter i hvor høj grad kravene til løsningen tilgodeses.

Det sikres herved, at kun de absolut nødvendige og tilstrækkelige handlemåder overføres til afprøvning i konfrontationsafsnittet.

3. a. Ved konfrontation af hver enkelt handlemulighed med hver enkelt hypotese om fjendens forestående handlinger ("krigsspil"), får man et billede af, hvor effektivt og i hvilken grad fjendens handlemåder kan virke på hver enkelt egen handlemåde. I hvert af disse "krigsspil" skal man altså vurdere

- (1) de handlinger som fjenden kan udføre for at gennemføre en listet option,
- (2) de handlinger som kommandoen skal tage for at iværksætte sin handlemåde stillet over for dette angreb eller denne modstand,

(3) den interaktion som bliver resultatet af denne kombination af egen og fjendtlig handlemåde,

(4) konklusion over det sandsynlige resultat er den ovenfor nævnte interaktion herunder fordele, svagheder og risici for de enkelte handlemuligheder.

b. Afvejning.

Kravene til graden af målopfyldelse afvejes mod graden af risiko forbundet med den enkelte handlemulighed.

c. Konklusion.

Den bedst egnede løsning inden for den accepterede risikograd kan nu fastslås.

4. De under analysen og konfrontationen konstaterede fordele, svagheder og risici, opsummeres for den valgte løsning og denne søges nu optimeret gennem en forstærkning af de stærke sider og afhjælpning af de svage sider ligesom man forsøger at imødegå/nedbringe konstaterede risici.

FAK_Kopibog 1985_Pk C-33

FORSVARS AKADEMIET

Østerbrogades kaserne

Postboks 2715

2100 København Ø

Telefon: (01) 42 57 07

Nr.:

A 625.1-528

Dato:

23 APR 1985

Bedes anført ved henvendelser

Vedr. Carl von Clausewitz' 'vom Kriege'

På given foranledning skal Forsvarsakademiet udtale følgende:

Med udgivelsen af von Clausewitz' 'Vom Kriege' tilførtes såvel den militære som den politiske tænkning et meget betydningsfuldt teoretisk værk. Alene den omstændighed at værket på tysk siden fremkomsten i 1830 er udkommet i ialt 19 udgaver, og at det adskillige gange er oversat til de øvrige hovedsprog vidner om dets betydning.

For den militære teoridannelse har Clausewitz' tanker spillet en afgørende rolle. I Tyskland er han således - ganske vist på grundlag af en forfalsket 2.udgave af vom Kriege - blevet brugt til at understrege slaget og hermed tilintetgørelsen som det væsentligste i krigen. I Frankrig blev hans tanker om den moralske faktors betydning brugt som basis for udviklingen af doktrinen om "offensiv til det yderste". Den doktrin hvormed den franske hær gik ind i den 1.Verdenskrig. Også i USA har han spillet en afgørende rolle i den amerikanske opfattelse af "sharp and decisive wars". I England afviste man mellem de to verdenskrige Clausewitz som et tvivlsomt udgangspunkt for udvikling af militære doktriner, først og fremmest på grundlag af misforståelser, tildels forårsaget af at de engelske oversættelser var baseret på 2.udgaven af vom Kriege. I efterkrigstiden har Clausewitz tanker imidlertid også vundet anerkendelse i England efter at Werner Hahlweg med den 17.tyske udgave har fået bragt teksten tilbage til den originale 1.udgave. Dette har resulteret i indtil flere nyoversættelser til engelsk.

For den politiske teoridannelses vedkommende har Clausewitz tanker på tilsvarende måde haft en helt afgørende betydning. Således var Karl Marx og Friederich Engels meget optaget af dem og udnyttede dem i udformningen af marxismen. Også Lenin læste med interesse Clausewitz og foretog uddrag af vom Kriege, som han udgav med egne kommentarer.

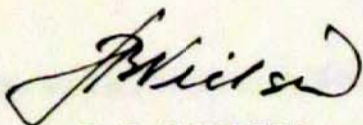
I efterkrigstidens USA har tankerne om begrænsede krige hentet inspiration i Clausewitz tanker.

Både i den vestlige og i den østlige verden udnyttedes Clausewitz tanker i dag i udpræget grad i forbindelse med studiet og udviklingen af såvel militære som politiske teoridannelser. Det er derfor ingen tilfældighed når den engelske oversætter af Clausewitz vom Kriege i et essay til den ligeledes engelske militærteoretiker B.H.Liddell Harts 70-års dag slutter med ordene: "Both as the theorist of war and as an interpreter of Europe entering the modern age, Clausewitz has come to mean more to this century than he did to his own" (i Mich.Howard (edt.): The Theory and Practice of War, Cassel, London 1965,p.39).

På denne baggrund er det naturligt, at Forsvarsakademiet på sine stabskurser gør Clausewitz tanker til genstand for særlig opmærksomhed og studier.

Det er derfor med tilfredshed, at akademiet kan konstatere, at Clausewitz vom Kriege med oberst Nils Bergs kvalificerede oversættelse til dansk nu for første gang kan gøres lettere tilgængelig for et dansk publikum. Akademiet kan således varmt anbefale, at der skaffes mulighed for en dansk udgivelse af bogen.

P.B.NIELSEN
oberst
Chef for Forsvarsakademiet

FORSVARSAKADEMIET

Østerbrogades kaserne
Postboks 2715
2100 København Ø
Telefon: (01) 42 57 07

*Jul
ny*

Nr.: FO/O 395.2- 132

Dato: 24. JAN. 1986

Bedes anført ved henvendelser

k

Til Hærens Officersskole
Søværnets Officersskole
Flyvevåbnets Officersskole

Emne: Problemløsningsmetodik i forsvaret

Ref.: SOS skr. nr. 203-444 af 27 NOV 1985
(Referat af koordinationsmøde II/85).

Bilag: Rapport fra arbejdsgruppen vedrørende problemløsnings-
metodik i forsvaret af 22 JAN 1986.

1. Herved tilsendes den under bilag anførte rapport med de ved den efterfølgende sagsbehandling foretagne justeringer.
2. Som anført i ref. anmodes adressaterne om at kommentere rapporten med henblik på udarbejdelse af et koordineret Forsvarsakademi-/officersskoleforslag til Forsvarskommandoen.

P.B. Nielsen
P.B. NIELSEN

FORSVARSAKADEMIET

Arbejdsgruppen vedr. problemløsningsmetodik i forsvaret

22 JAN 1986

Til   Chefen for Forsvarsakademiet

Emne: Rapport vedrørende problemløsningsmetodik i forsvaret

Ref.:   a. Referat af koordinationsmøde I/84, FLOS skr.
            A. 203.4-305 af 9 MAJ 1984.
            b. Invitation til deltagelse i arbejdsgruppe, FAK
            skr. FO 184.101-1121 af 27 AUG 1984.
            c. Lærebog i Stabstjeneste for Forsvaret.

Bilag: Grundmodel med forklarende tekst.

1. Baggrund

Under koordinationsmøde I/84 (ref.a.) drøftedes på Forsvarsakademiet (FAK) foranledning den problemløsningsmetodik, der anvendes inden for forsvaret, jf. ref.c.

Det blev besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe (AGR) med repræsentanter fra FAK og de tre værns officersskoler for bl.a. at få oplyst i hvilket omfang, der uddannes i dette emne på de forskellige niveauer og undersøgt behovet for en udvidelse eller omlægning heraf.

AGR blev sammensat af følgende medlemmer:

OL P.Schrøter,	FAK (formand)
OK B.Riis-Hansen,	FAK (sekretær)
KN S.Høgenhaug,	Hærens Officersskole
OK F.Lage,	Søværnets Officersskole
KN L.Leerhøj,	Flyvevåbnets Officersskole.

2. Generelt

- a. AGR har i overensstemmelse med ref.b. koncentreret sit arbejde om den operative analysemetode og diskuteret anvendelsen af og behovet for eventuelle ændringer af de analysemetoder, man anvender i forsvaret i dag.
AGR har ikke udover ref.b. været bundet af kommissorium eller lignende. Det er gruppens opfattelse, at diskussioner vedrørende "tænkemetoder" har tendens til at udløse følelsesladede reaktioner, og at der er nogen tøven i de respektive værns holdning til de metoder, de øvrige værn anvender til løsning af operative problemer.
- b. Gruppen er overbevist om, at værnssamarbejdet vil kunne styrkes, hvis grundholdningen til operativ analyse og problemløsning er ens i de tre værn, ligesom samarbejdet mellem værnene på det højere operative planlægningsniveau vil blive lettet, hvis der anvendes samme grundlæggende metode.

....

- c. AGR har afholdt fem møder af tre timers varighed i perioden 8 NOV 1984 - 15 MAJ 1985. Herefter er AGR forslag til en grundlæggende operativ analysemetode blevet sagsbehandlet ved FAK. Det må konstateres, at det er vanskeligt at samle til møder, når alle deltagere arbejder i skolemiljø. Da en stor del af den anvendte mødetid desuden blev anvendt til gensidig orientering og diskussion, blev det meste af materialet produceret uden for møderne, blandt andet ved nedsættelse af en underarbejdsgruppe.
- d. Under det indledende arbejde blev det fra de tre officersskolers repræsentanter understreget, at man i dette arbejde kun repræsenterede eget tjenestested og ikke det pågældende værn som sådan. Det blev endvidere af formanden oplyst, at AGR var nedsat i FAK/officersskole regie, hvorfor arbejdet var en sag mellem disse, og at de respektive værns taktiske skoler ikke var tænkt inddraget i gruppens arbejde.

3. Uddannelsens nuværende omfang

Undersøgelsen af i hvilket omfang, der uddannes i operative problemløsningsmetoder i de tre værn, har vist følgende spredning:

- a. Hæren (HRN) uddanner kadetter og officerer i "Operative Overvejelser" i nogen grad under officersgrunduddannelsen (OGU) og ret intensivt under den videregående officersuddannelse (VOU), hvor 60-70 procent af eksamensopgaverne løses ved hjælp af "Operative Overvejelser". Under den videre uddannelse på Føringskursus I (fire måneder) og Føringskursus II (otte måneder) vil "Operative Overvejelser" indgå som den røde tråd i hele uddannelsesforløbet.
- b. Søværnet (SVN) uddanner i beskedent omfang kadetter og størsteparten af sine officerer i den engelske form "Appreciation" (situationsbedømmelse). Undervisningen foregår på Søværnets Taktikskole, Kampinformationskursus, Flådestation Frederikshavn. Det er indtil videre hensigten at opretholde denne undervisning under den nye uddannelsesstruktur.
- c. Flyvevåbnet (FLV) anvender ikke nogen formaliseret operativ problemløsningsmetode. Det er planen, at der i fremtiden skal indlægges undervisning i stabsmetodik efter "Lærebog i Stabstjeneste".

Der synes at være interesse for uddannelse i operativ problemløsning i alle tre værn.

4. Uddannelsesbehov

- a. Behovet for operative problemløsningsmetoder synes at være noget forskelligt for de tre værn. Interessen for anvendelse af disse metoder i SVN og FLV har været noget svingende, medens HRN altid har lagt stor vægt på anvendelse af "Operative Overvejelser".

- b. Generelt set finder AGR det nødvendigt og naturligt, at alle officerer i de tre værn mestrer en eller flere former for operative problemløsningsmetoder, såvel i relation til operationer inden for eget værn, som under treværns operationer/planlægning i stabe eller i "felten".

5. Fremtidigt uddannelsesforløb

Der er almindelig enighed om i gruppen, at officerer meget hurtigt efter OGU vil kunne få brug for at kunne anvende metoder til systematisk løsning af operative problemer. At fastlægge hvornår i uddannelsesforløbet, man skal indlægge undervisningen i operativ problemløsning, kompliceres noget på grund af usikkerhederne omkring gennemførelse af den nye uddannelsesstruktur. AGR er af den opfattelse at den grundlæggende uddannelse på dette område bør indlægges på det tidligst mulige tidspunkt i uddannelsen, og bør gennemføres som et treværnsmodul. Da det ikke synes muligt at indpasse et sådant modul under OGU, bør det introduceres snarest herefter. Som den fremtidige uddannelsesstruktur tegner sig i dag, kan denne uddannelse formentlig mest hensigtsmæssigt indpasses i fællesværns grundmodulet på videreuddannelsesstrin (VUT) I. AGR holdning er således, at uddannelse i operativ problemløsning bør startes tidligst muligt under de tre værns officersuddannelse og lede frem til gennemgang af et treværnsmodul, som placeres under VUT I.

6. Operative problemløsningsmetoder

Der er ovenfor gjort rede for uddannelsens nuværende omfang og det tænkte uddannelsesbehov samt foreslået et fremtidigt uddannelsesforløb. I det følgende redegøres for AGR forsøg på at konstruere en forbedret form/metode for operativ problemløsning.

a. Generelt

Det er gruppens opfattelse, at der ikke overordnet er forskel på de metoder, der anvendes i forsvaret i dag. Det bemærkes dog, at metoden "Operative Overvejelser" til forskel fra metoden "Situationsbedømmelse" ikke indeholder et "valg af det mål, der skal nås", men som et indledende trin kræver en "analyse af opgaven". Desuden indeholder "Operative Overvejelser" til forskel fra "Situationsbedømmelse" ikke fastlæggelse af fjendens mest sandsynlige handlemåde, men fraråder dette. Herudover er der en del mindre betydningsfulde forskelle på de to metoder. Gruppen fandt det derfor naturligt at søge at udvikle/justere sig frem til en grundmodel (standardmodel), som med værnsvise modifikationer skulle kunne anvendes specifikt i alle tre værn og med en yderligere udbygning gøres anvendelig til at gennemføre operativ problemløsning på højere fællesværnsniveau. I de eksisterende metoder synes der i nogen grad inkluderet et præsentationselement, der lægger op til stabssituationen. Generelt set synes der ligeledes at være tale om mere eller mindre betydningsfulde faser i disse overvejelssystemer, hvor der for nogle fasers vedkommende stilles særlige krav til brugerens formåen og indsigt, mens der i andre faser i højere grad er tale om en mindre intellektuelt krævende indsamling og systematisering af data. Gruppen har forsøgt at isolere førstnævnte faser i metoden (grundtrin) for derefter at indplacere disse i forhold til hinanden. Som fagligt grundlag for denne "sortering" er anvendt gældende beskrivelser

af "Operative Overvejelser" og "Situationsbedømmelse" som det fremgår af ref.c., samt den amerikanske metode "Estimate of the Situation", den franske "Raisonnement Tactique" og den tyske "Beurteilung der Lage". Herudover er anvendt den ved FAK udarbejdede "Operativ Situationsanalyse" og den af HO udarbejdede "Skitse til Idealmodel". AGR har desuden undersøgt gældende NATO-publikationer for at tilsikre størst mulig harmoni mellem metodeanvendelse i NATO-stabe og en eventuel kommende national metode. Gruppens sammensætning har gjort det muligt at trække på erfaringer fra undervisning i dette såvel på FAK som på skolerne.

b. Grundmodel

Udarbejdelse af grundmodel har ikke på alle punkter tiltrukket sig fuld enighed i gruppen, hvilket vel var at vente, når der som her er tale om formalisering af en tankeproces. Under gruppens fjerde møde blev det besluttet at nedsætte en underarbejdsgruppe, som på det grundlag, man havde forhandlet sig frem til, skulle udarbejde udkast til endelig grundmodel og en forklarende tekst til denne.

Den af AGR udarbejdede grundmodel blev senere sagsbehandlet ved FAK. Den derved justerede grundmodel med forklarende tekst er vedlagt som bilag.

Det skal fremhæves, at grundmodellen ikke kan anvendes direkte som manual for gennemførelse af operativ problemløsning, men at den fremstiller den logiske struktur, over hvilken en værnsspecifik eller fællesværnsmodel kan opbygges.

7. Konklusion

AGR er ovebevist om, at værnssamarbejdet vil kunne styrkes, hvis grundholdningen til operativ problemløsning er nogenlunde ens i de tre værn, ligesom samarbejdet mellem værnene på det højere operative planlægningsniveau vil blive lettet, hvis der her anvendes samme metode. Der synes at være interesse for operativ problemløsning i alle tre værn, og det anses for naturligt, at en dansk officer er i stand til systematisk at gennemføre operativ problemløsning såvel inden for eget værn som i fællesværnsregie. Det er gruppens holdning, at uddannelsen i operativ problemløsning bør startes tidligst muligt i officersuddannelsen, og at denne skal lede frem til gennemgang af et treværnsmodul, som indplaceres under VUT I.

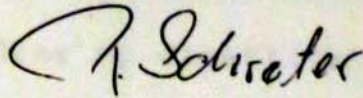
De metoder, der anvendes i forsvaret i dag, anses for at være mindre hensigtsmæssige som grundmodel for alle tre værn, og AGR har derfor udarbejdet en alternativ metode (grundmodel) med ledsagende tekst.

8. Anbefaling

- a. Det anbefales, at der på det tidligst mulige tidspunkt i officersuddannelsen gennemføres uddannelse i operativ problemløsning, og at denne værnsspecifikke uddannelse senere følges op med gennemgang af et treværnsmodul, der indplaceres under VUT I.

- b. Den af gruppen udarbejdede grundmodel anbefales godkendt som forsvarrets model, hvorudfra alle andre operative modeller udarbejdes, hvad enten der er tale om værnsspecifikke eller fællesværnsmodeller.

P. SCHRØTER
formand

GRUNDMODEL MED FORKLARENDE TEKST

1.GRUNDTRIN

1. a. Indledende analyse

- (1) Formål med og ønsket virkning af operationen
  - (a) Ordre og direktiver.
  - (b) Foresattes hensigt.
- (2) Operationsvilkår
  - (a) Situationen i hovedtræk.
  - (b) Væsentlige og umiddelbart foreliggende krav og restriktioner herunder restriktioner pålagt ved Geneve-konventionerne.
  - (c) Miljø , første tilnærmelse.

b. Delkonklusion

- (1) Analyseafgrænsning
  - (a) Aktionsrum og -tid.
  - (b) Efterretningsmæssigt interesseområde
- (2) Krav til løsningen
- (3) De i opgaven indeholdte delopgaver

2.GRUNDTRIN

2. a. Detailanalyse

- (1) Status for egne styrker samt viden og formodninger om fjendens styrker. På baggrund heraf vurderes relativ kampkraft.
- (2) Miljøet, anden tilnærmelse.

b. Delkonklusion

- (1) Fjendens hypotetiske handlingsmuligheder.
- (2) Egne mulige løsninger.

3.GRUNDTRIN

3. a. Konfrontation

Fjendens handlingsmuligheder sammenlignes alle med egne mulige løsninger. For hver sammenligning foretages vurdering og konklusion.

- b. Afvejning
Målopfyldelse afvejes mod grad af risiko.
- c. Konklusion
Bedst egnede løsning udpeges.

4. GRUNDTRIN

- 4. a. Optimering
Den valgte løsning udbygges.
- b. Forslag

FORKLARENDE TEKST TIL GRUNDMODEL

1. Den indledende analyse har til formål ud fra en forholdsvis kortfattet og overordnet vurdering

- at afgrænse den senere detailanalyse af situationen og miljøet,
- at klarlægge opgavens karakter og sammensætning og
- at klarlægge de krav som løsningen skal tilgodese.

a. Den indledende analyse omfatter analyse af:

(1) Formålet med og ønsket virkning af operationen.
Herunder analyseres:

- (a) Den af foresatte myndighed stillede opgave eller udgivne direktiv.
- (b) Foresattes hensigt. På baggrund heraf identificeres og analyseres opgavens hovedidé for at klarlægge formålet med og den ønskede virkning af operationen.

(2) Operationsvilkår

(a) Situationen i hovedtræk

En overordnet og kortfattet vurdering af fjendens og egne forhold, herunder forudsætninger, som træder i stedet for kendsgerninger, som ikke kan fremskaffes netop nu; f.eks. oplysninger om fjenden eller resultater af allierede styrkers operationer.

(b) Væsentlige og umiddelbart foreliggende krav og restriktioner

Her fastlægges de væsentlige og umiddelbart foreliggende krav, som måtte være indeholdt i den stillede opgave,

- klare begrænsninger for valg af handlemåde eller begrænsninger/restriktioner givet af højere myndigheder.
- Hensyn, der må tages, eller restriktioner, som må pålægges, i medfør af Geneve-konventionerne.

(c) Miljøet, første tilnærmelse

Her fremhæves de egenskaber ved operationsområdet som umiddelbart må anses som styrende for opgavens løsning, således f.eks. meteorologiske eller topografiske forhold.

b. Delkonklusion

Af den indledende analyse skal udledes:

(1) Afgrænsning af den efterfølgende detailanalyse (analysedimensionering) således:

- (a) Aktionsrum og aktionstid. Det geografiske område inden for hvilket alle egne handlinger i forbindelse med den forestående operation kan tænkes udført samt den af foresat myndighed fastsatte tidsramme og de med operationen i det pågældende rum forbundne tidsfaktorer.
- (b) Det efterretningsmæssige interesseområde. Her søges fastlagt grove begrænsninger for det geografiske område, inden for hvilket fjendens situation skal detailanalyseres og inden for hvilket hypoteser om fjendens videre handlinger skal opstilles. Interesseområdet bør kvalificeres i tid i relation til de rammer, inden for hvilke operationerne kan tænkes at blive gennemført. På grundlag heraf afgøres endeligt, hvilke efterretninger, der må indhentes af foresat myndighed til belysning af de hypoteser, der senere skal opstilles om fjenden.

(2) Krav til løsningen. (prioriterede)

Kravene til løsningen kan være af forskellig vigtighed. Det vil ofte være muligt at formulere krav, som skal tilgodeses uanset hvilken løsning, der findes (ubetingede krav) og krav, der - om det overhovedet er muligt - bør opfyldes af hensyn til helheden (væsentlige krav) samt krav, der omfatter ønskværdige bonusvirkninger, men som ikke bør opfyldes på bekostning af de højere prioriterede krav (ønskelige krav).

(3) De i opgaven indeholdte delopgaver samt disses indbyrdes afhængighed.

Her konstateres, hvorvidt operationen skal eller må omfatte flere deloperationer, og deres indbyrdes afhængighed søges klarlagt.

Som afslutning på den indledende analyse skal det påpeges, at de her udledte delkonklusioner kun hviler på relativt få faktorer. Under de efterfølgende detailanalyser vil der normalt blive afdækket sådanne forhold, som nødvendiggør en revision af de hidtidige delkonklusioner. Der kan f.eks. opstå nye krav til løsningen. Det kan blive nødvendigt at ændre vurderingen af situationen, hvis forudsætningerne ikke stemmer overens med senere konstaterede kendsgerninger.

Det kan f.eks. også vise sig nødvendigt at udvide de E-mæssige interesseområder.

Detailanalyse

2. Detailanalysens formål er at kunne opstille delkonklusioner omfattende fjendens hypotetisk forestående handlinger og egne mulige løsninger med henblik på senere at afprøve disse mod hinanden.

Som oftest vil det være hensigtsmæssigt at behandle fjendens handlingsmuligheder først, men der kan forekomme situationer, hvor det er fordelagtigt at behandle egne mulige løsninger først.

a. Detailanalysen indeholder to trin,

(1) Ud fra situationen at fastslå den relative kampkraft under tænkte operationsforløb for derved at fastsætte, hvilke fjendtlige handlingsmuligheder og egne mulige løsninger, der vil være realistiske.

(2) På grundlag heraf analyseres miljøet nu detaljeret, og man når herved frem til de endelige hypoteser om fjendens handlingsmuligheder og egne mulige løsninger.

b. Delkonklusion

Tilbage står nu at

(1) opstille hypoteserne om fjendens forestående handlinger efter sandsynlighed og farlighed, ligesom

(2) egne mulige løsninger kvalificeres efter, i hvor høj grad de opfylder kravene til løsningen.

Det sikres herved, at kun de absolut nødvendige og tilstrækkelige handlemåder overføres til afprøvning i konfrontationsafsnittet.

3. a. Ved konfrontation af hver enkelt hypotese om fjendens forestående handlinger med hver enkelt egen mulig løsning, får man et billede af, hvordan fjendens handlingsmuligheder påvirker hver enkelt egen mulig løsning. I hver af disse konfrontationer skal man altså vurdere udfaldet og opstille fordele, ulemper og risici ved de enkelte mulige løsninger.

b. Afvejning

Kravene til graden af målopfyldelse afvejes mod graden af risiko forbundet med den enkelte mulige løsning.

c. Konklusion

Den bedst egnede løsning kan nu udpeges.

4. a. Optimering

De under analysen og konfrontationen konstaterede fordele, ulemper og risici opsummeres for den valgte løsning, og denne søges nu optimeret gennem en forstærkning af de stærke sider og afhjælpning af de svage sider, ligesom man forsøger at imødegå eller mindske konstaterede risici.

b. Forslag

På grundlag af denne optimering formuleres forslag til løsning i overensstemmelse med de for udformning af et direktiv eller befaling gældende bestemmelser.